

Ar atbildību par nozari

Profesionālās organizācijas ir ietekmīgs spēks, kas virza profesionālās jomas attīstību, kuras neatņemama sastāvdaļa ir izglītība, uztur profesijas identitāti, ir modrībā par darbinieku profesionalitāti, profesionālo ētiku utt.

Latvijā pie šo profesionālo organizāciju veidošanas un vadīšanas ir ķērušies galvenokārt tie, kuri vieni no pirmajiem ieguva sociālo darbinieku izglītību un līdzīgu profesionālajām zināšanām, varētu teikt, saņēma arī atbildības sajūtu, ka pašiem ir jābūt modriem par sociālā darba praksi un izglītības attīstību valstī, necerot, ka „citi”, sevišķi jau tie, kuri nav profesionāli sociālajā darbā, to virzīs labāk. Sociālā darba izglītības un prakses jomā darbojas:

- Latvijas augstskolu Sociālā darba izglītības un pētniecības konsultatīvā padome
- Sociālo darbinieku biedrība
- Biedrība „Klinisko sociālo darbinieku asociācija”
- Latvijas Profesionālo sociālo un aprūpes darbinieku asociācija
- Latvijas Supervizoru apvienība
- u.c.

Neidealizējot un nedevalvējot

Sociālo darbinieku biedrības Valdes priekšsēdētāja no 2006. līdz 2012. gadam IEVA LĀSS:

- Es domāju, ka Sociālo darbinieku biedrības rašanās 2006. gadā bija dabīgs profesijas attīstības solis. Tas bija laiks, kad sociālais darbs, ārkārtīgi strauji attīstoties, sāka arī daudz ko zaudēt no

profesijas pamatvērtībām, kļuva birokrātiskāks, ar neskaidriem mērķiem un sašķeltību. Kā vienu no tā laika aktualitātēm praktiski minēja profesionālās identitātes problēmas – kas ir sociālais darbs, kādam jābūt sociālajam darbam? Pēc pirmās desmitgades profesijas dzimšanas eiforijas parādījās skaidras, izteiktas problēmas, kuras es, kā praktiķis darbojoties tikai savā prakses vietā ar klientiem, nevarētu ietekmēt.

Es, mani kolēģi Anna Meņkova un Mārtiņš Moors, kas šobrīd, manuprāt, ir viens no talantīgākajiem sociālā darba

makropraktiķiem Latvijā, kā arī citi domubiedri jau iepriekš bijām maksimāli iesaistījušies dažādos procesos, kuri var ietekmēt sociālā darba attīstību – pieteicāmies dažādās darba grupās, rakstījām priekšlikumus utt. Toreiz visvairāk pārstāvējām paši sevi kā profesionāli sociālie darbinieki, kuriem ir vērtējums un idejas izmaiņām. Es jutu, ka virziens ir pareizs, tikai mēs šķiežam daudz spēka, darbojoties pa vienam. Jāsāk kāda cita veida profesionālā diskusija. Jāsāk darīt tās lietas savas profesijas labā, kuras mums pašiem šķiet interesantas un noderīgas.

Sociālo darbinieku biedrības organizētā pirmajā nacionālā mēroga konferencē par sociālo darbu ar ģimenēm 2009. gada novembrī SDB dibinātāji: no kreisās Anna Meņkova, Ieva Lāss, Mārtiņš Moors

Mēs Latvijā esam pietiekami ekskluzīvā situācijā, jo mums ir iespējas pašiem veidot un attīstīt savu profesiju. Tās nav tik izteiktas valstīs, kur sociālajam darbam ir jau daudzu desmitu gadu vēsture. Ja vēl vairāk sociālo darbinieku Latvijā noticēs, ka paši var ietekmēt un pašiem būtu jāietekmē profesijas attīstība kopumā, tad, es domāju, mēs varētu ar strauju lēcieni iziet no šobrīd esošās miglas zonas, kas, manuprāt, vairākus gadus ir pārklājusies pāri sociālajam darbam. Ar „miglu” saprotu neskaidrību sociālā darba statusā, attīstībā; nepietiekamu sociālā darba praksi un izglītības saistību; ne-vienotību sociālo darbinieku vidū, vājo aktivitāti, iniciatīvu un interesi par profesijas attīstību; gaidas, ka kāds atrisinās tavas problēmas, dažkārt neadekvātu pašvērtējumu par prasmēm un zināšanām jomā; vājo saiti ar pasaules tendencēm un teoriju, teorijas attīstību; sociālo ierēdnieciskumu u.tml. sociālā darba problēmas, ko šobrīd saskatu.

Man šķiet, ka tie sociālie darbinieki, kuri ir biedrībā, piedalās vasaras diskusijās, atklātās valdes sēdēs, sniedz priekšlikumus, ir noticējuši, ka mums IR IESPĒJAS un, ka diskusijās ar citiem varī redzēt arī savu praksi citām acīm. Es pilnīgi skaidri zinu, ka mūsu biedrībā ir Latvijas aktīvākie sociālie darbinieki, jo viņi ir gatavi veltīt savu enerģiju, brīvo laiku diskusijām par profesionālām vērtībām, virzību un problēmām, kā arī viņi tic sociālā darba nākotnei un vēlas strādāt, attīstīties (nevis eksistēt) savā profesijā. Tas ir mūsu brīvprātīgā darba ieguldījums profesijas attīstībā.

Es pietiekami labi zinu Latvijas sociālā darba situāciju kopumā un saprotu sociālo darbinieku individuālās bažas. Sociālo darbinieku nevienlīdzīgan pienākumos, atalgojumā, metodikā, pilnvarās ir „apbrīnojama”, ņemot vērā Latvijas nelielo ģeogrāfiju. Bet, ja neko nedarīs, tad tam nebūs izmaiņas nākotnē, vismaz tādas, kādas gribētos pašam. Turklāt, man šķiet, ka tas nav *sociāl-darbnieciski*, neatbilstīgi sociālā darba profesijas principiem – samierināties ar klajām aplamībām savā darbā.

Es domāju, ka visdrīzāk mūsu ticība un neatlaidīga atgriešanās pie dažādiem maināmiem sociālā darba aspektiem, drosmē nebaidīties kļūdoties vai dažkārt izskatīties naiviem, sociālo darbinieku diskusijas uzturēšana, kā arī viedokļu nešana tālāk: presē, darba grupās, priekšlikumos u.tml., ir tas, kas mūs padara

SDB sadarbībā ar Labklājības ministriju organizētajā un Baltijas Psiholoģijas un menedžmenta augstskolā notiekošajā konferencē “Sociālā darba attīstības virzieni 2012.- 2017.gadam: problēmas un risinājumi”

stiprākus un vieš arī pārējos uzticību un ticību.

Vēlos arī akcentēt sadarbību ar augstskolām. Rīgas Stradiņa universitātē, Latvijas Universitātē, augstskolā „Attīstība” u.c. ir tapuši diplomdarbi, kuru tēmām SDB ir devusi savas ierosmes, apkopojot praktiķu idejas pētījumu virzieniem. Savukārt 2009. gadā SDB sadarbībā ar LU rīkoja pirmo nacionālo konferenci „Sociālais darbs ar ģimenēm Latvijā”, bet 2010. gadā sadarbībā ar Labklājības ministriju un Baltijas Psiholoģijas un menedžmenta augstskolu konferenci „Sociālā darba attīstības virzieni 2012. – 2017. gadam: problēmu atspoguļojums un risinājumi”.

Kad gatavoju prezentācijas filmu 5 gadu dzimšanas dienai, pārskatīju visu mūsu piecu gadu darbību: atskaites, nometnes, dalība citās organizācijās, fotogrāfijas, konferenču materiāli, raksti, e-komunikācija, biedru „tusīni”, kop-sapulces, darba grupas, priekšlikumi, dalība citu projektos utt. Biju nedaudz pārsteigta par diezgan konsekventu aktīvitāšu līmeni un darbības noturīgumu.

Vienai no centrālām tuvāko gadu aktivitātēm noteikti jābūt nepieciešamā sociālā darba likuma veidošanai un virzīšanai. Kāds būs saturs, par to vēl ir ļoti daudz jādiskutē. Šajā diskusiju procesā klūs skaidrāki arī jautājumi par sociālo darbinieku atbildību, pienākumiem, tiesībām, specializācijām, sertifikāciju, izglītību un tālākizglītību u.tml. Šis sarunu, diskusiju process ir tikpat nozīmīgs, ja ne pat nozīmīgāks, par rezultātu. Paldies visiem, kuri izprot pilsoniskās iniciatīvas jēgu un nozīmi, ka ikkatra individuālā darbība (vai bezdarbība) ietekmē procesus kopumā; kuri spēj paturēt reālu, tolerantu skatienu uz sociālā darba profesiju, neidealizējot un nedevalvējot to un tās darītājus.

Sociālo darbinieku biedrības Valdes priekšsēdētājs kopš 2012. gada MĀRTIŅŠ MOORS:

– Profesionāļu savstarpēja viedokļu apmaiņa, komunikācija un sadraudzība ir katras profesijas neatņemama sastāvdaļa. Tieši tāpēc mēs kopā ar Ievu Lāss un Annu Meņkovu 2006. gadā nodibinājām Sociālo darbinieku biedrību, ar mērķi – veicināt profesionāla sociālā darba attīstību Latvijā. Tajā laikā mums bija nobriedusi nepieciešamība pēc regulārām diskusijām par dažādiem sociālā darba jautājumiem, tādiem, kā sociālā darba prestižs, sociālā darba leģitīmā aizsardzība, sociālā darba rezultātu novērtēšana un citi. Tāpēc paralēli risinājumu meklējumiem savā pamata darba vietā mēs uzsākām organizēt sociālo darbinieku regulāras tikšanās biedrības ietvaros.

Profesionālās apvienības viens no galvenajiem uzdevumiem ir pacelties pāri tikai savas darbavietas ikdienas problemātikai un izvērtēt savu praksi no sociālā darba profesijas viedokļa, uzdotot šādus galvenos jautājumus:

- Vai es ikdienā pielietoju darbā tās zināšanas, kuras ieguvu augstskolā?
- Vai darbības, ko pieprasa no manis normatīvie akti, vispār ir sociālais darbs, kā to saprot arī citur pasaulē?
- Kas būtu jādara man pašam kā sociālajam darbiniekam, sociālā darba menedžieriem pašvaldībā un visbeidzot sociālās politikas veidotājiem, lai novērstu pastāvošos šķēršļus sociālā darba profesijas attīstībai?
- Kāds ir „sabiedrības pasūtījums” sociālajam darbam?
- Kāds viedoklis valda sabiedrībā par sociālo darbu un sociālā darbinieka profesiju?

SDB organizētajā konferencē "Sociālā darba attīstības virzieni 2012.- 2017.gadam: problēmas un risinājumi" – darbs grupās

Sociālo darbinieku biedrības darbība kopš tās dibināšanas ir bijusi saistīta ar atbildžu meklēšanu uz šiem un citiem ar sociālā darba izglītību un sociālā darba praksi saistītiem jautājumiem.

Mēs ļoti labi saprotam, ka sociālā darba profesijas nākotne ir mūsu pašu – sociālo darbinieku – rokās. Tāpēc mēs jūtam arī personisku atbildību par savu iesaistīšanos sociālā darba attīstības veidošanā kopā ar „citiem” – sociālā darba

augstskolām, Labklājības ministrijas darbiniekiem, deputātiem, Pilsonisko aliansi un citām nevalstiskajām organizācijām, kuras tieši vai netieši ietekmē sociālā darba attīstību. Tāpēc mēs jau trīs gadus ik vasaru organizējam sociālo darbinieku nometni un jau otro gadu – sociālo darbinieku konferenci, regulāri piedalāmies arī LM Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes darbā un citos pasākumos.

Uzskatu, ka profesionālajām orga-

nizācijām ir jāturpina iesāktais darbs vairākos virzienos.

Pirmkārt, tā ir sadarbība ar Labklājības ministriju, aktīva sociālā darbinieku viedokļa pārstāvēšana normatīvo aktu projektu sagatavošanas procesā, aktuālo jautājumu diskutēšanas procesā. Mēs vienmēr Labklājības ministriju un tās darbiniekus esam uzskatījuši kā partnerus, nevis „priekšniekus”.

Otrkārt, sadarbība ar augstskolām, kuras īsteno sociālā darba izglītības programmas. Redzam biedrību kā instrumentu, ar kuru augstskolas var saņemt atgriezenisko saikni par zināšanu īstenošanu praksē un par studentu prakses apstākļu uzlabošanu.

Treškārt, ciešāka saikne ar sociālajiem darbiniekiem novados. Tā kā lielākoties diskusijas un lēmumu pieņemšanas process par sociālā darba organizatoriskiem jautājumiem notiek Rīgā, mūsu prioritāte ir aktīva komunikācija „uz vietas” novados – gan tur, kur jau ir mūsu biedri, gan arī tur, kur to vēl nav. Esam novērojuši un dzirdējuši no sociālajiem darbiniekiem ārpus Rīgas vajadzību pēc profesionāla atbalsta, pieredzes apmaiņas un diskusijas par profesijas attīstību valstī kopumā. Strādāsim arī šajā virzienā. ➤